

Fax to : 0030 210 322 5240 - The Secretary, Elliniki Etaireia

Tel/Fax: 0044-1865 246747

22 Granville Court
Cheney Lane
OXFORD OX3 0HS
ΑΓΓΛΙΑ

5 January, 2003

Dear Secretary,

I have for some years, as part of a broader research-project concerned with conditions in the Greek-speaking world, c. 1780 - 1821, been working on the diaries and 'letters home' of various 'Grecian travellers', particularly those from Britain.

Several stayed with the Notará family, either in their principal home in Corinth or at their 'summer retreat' in Trikala (below the northern slopes of Killini). (The published account of William Martin Leake's visit to Trikala seems to have been singularly inaccurate !)

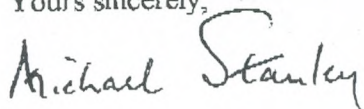
I am particularly interested in the travels, during the 1780s and 1790s, of John Hawkins, FRS, who at the end of the 18 c. knew more about Greece than any other traveller, and who stayed at the Notará home in Trikala for some six weeks in the summer of 1796. I therefore took the opportunity, when in the northern Peloponnese in April, 1997, to stay in Trikala and visit the house (or 'pyrgo' as Leake described it) of Dr Ioannes Notará and his two brothers.

It is well described in the 5th volume (ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ Β' - ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ) in the 'Melissa' series on ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (Athens, 1988), pp. 33-34. An illustration shows the 'pyrgo' before the collapse of the balcony in 1981. When I visited it in 1997, it was in a very poor state of dilapidation, although basically sound structurally - apart from the wing that had supported the balcony (which I suspect was added by Panoutsos Notará as a library in the late 18 c.).

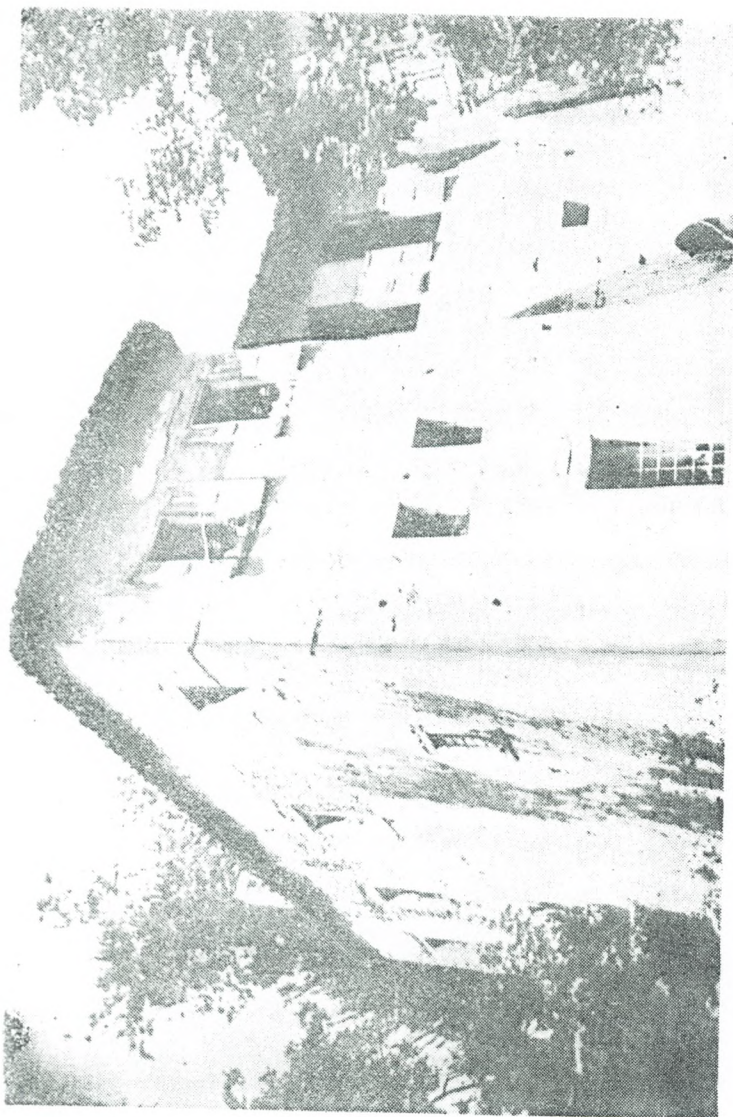
I am contemplating a further visit to the northern Peloponnese this coming April, and wonder whether I should again visit the 'pyrgo' to see whether it has been saved and restored (possibly as a museum of local history - in which case, I hope the family's connection with the 'Grecian travellers' from Britain will not be overlooked).

Do you have any information on its present condition ?

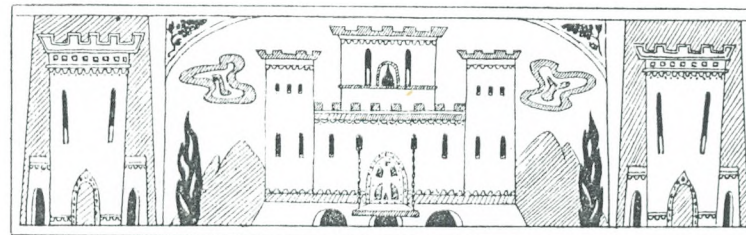
Yours sincerely,

Mr M J STANLEY

Ο πύργος που έκτισε ο Άγγελος Ν. Νταράς στην Άνω Συνοικία Τρικάλων, γύρω στα 1458.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

ΟΙ ΝΟΤΑΡΑΔΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟ-ΚΡΑΤΙΑΣ (1453-1685)

Ι. Ο Άγγελος Ν. Νταράς, γενάρχης τών Νταράδων τής Πελοποννήσου.

Ίδαμε ότι από τη θυσία τών Νταράδων, κατά την άλωση τής Κωνσταντινουπόλεως, επέζησε ο Άγγελος ή Άγγελής, ως τόν ἔλεγαν, ο αδελφός του Μεγάλου Δουκός και ότι ἤλθε και ρίζωσε στα Τρίκαλα τής Κορινθίας, που κατά την περίοδο του Βυζαντίου και στους μεταγενεστέρους αιώνες τής τουρκικής σκλαβιάς, ἦταν μιὰ μικρὴ πολιτεία ὑπολογίσιμη στην Πελοπόννησο.

Ο Άγγελος, στα Τρίκαλα, βρήκε εὐνοϊκὸ περιβάλλον γιὰ νὰ σταδιοδρομήσει και νὰ συνεχίσει τὸ γενεαλογικὸ δένδρο τών Νταράδων του Βυζαντίου και στην Πελοπόννησο. Οἱ ρίζες του γενεαλογικοῦ του δένδρου, στα Τρίκαλα, προχώρησαν τόσο πολὺ βαθειά, ὥστε δὲν μπόρεσαν νὰ τις ξεριζώσουν ὅλοι οἱ ἐπόμενοι αἰῶνες τής σκλαβιάς και τών ἀκαταπαύστων συμφορῶν, που πέρασε ἡ ταλαίπωρη Κορινθία και γενικώτερα ὅλη ἡ Πελοπόννησος. Μὲ τὰ χρήματα που διέθετε και τὴ βοήθεια του Παλαιολόγου ο Άγγελος πῆγε και ἔκτισε τὸν πύργο του στο ἐπάνω μέρος τών Τρικάλων σὲ μιὰ πανοραμικὴ θέση, ὅπου ἀργότερα γύρω του κατοίκησαν και οἱ πλουσιώτεροι Τρικαλίτες και ἔτσι θὰ γίνη ἡ Άνω συνοικία τών Τρικάλων, «ὁ Ἀρχοντομαχαλᾶς» ὅπως ὀνομάσθηκε. Μεταξὺ του «Ἀρχοντομαχαλᾶ» και τής παμπάλαιης Κάτω συνοικίας, που συνέχιζε τὴ δόξα και τὴν οικονομικὴ ἀνηρότητα τής ἀρχαίας Πελλήνης, κτίσθηκε και μιὰ ἄλλη συνοικία, ἡ Μεσαία.

Γύρω ἀπ' τὴν ὀνομασία τών Τρικάλων ἔχουν γραφῇ πολλὰ και πολλές ἀπόψεις συγγραφέων φαίνονται λογικὲς. Τὶς ἀπόψεις αὐτὲς τις ἔχουμε ἐκθέσει ἀναλυτικὰ στο βιβλίο μας «Ἱστορικὰ του Ξυλοκάστρου» (τ. Α', 1962, σ. 119 - 121).

Ἔτσι, ἔπειτα ἀπὸ τὴ θύελα του 1453, ἡ νοταραϊκὴ φύτρα στα Τρίκαλα θὰ δώσει ἓνα πελώριο γενεαλογικὸ δένδρο μὲ πολὺτιμους βλαστοὺς, που

ἀδελφῶν, καὶ συλλειτουργῶν· ἵνα τὸ διαληφθὲν μονύδριον τὸ ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος καὶ ἀρχιεπισκόπου Σεβαστίας Βλασίου, τὸ κείμενον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κορίνθου πλησίον τῶν Τρικκάλων εἴη, καὶ μένη ὡς καὶ πρότερον, καὶ παρὰ πᾶσι γνωρίζηται πατριαρχικόν, καὶ σταυροπηγιακόν ὃν μοναστήριον ἐλεύθερόν τι, καὶ αὐτόνομον, καὶ παρ' οὐδενὸς ἐξουσιαζόμενον ἀρχιερατικοῦ, ἢ ἀξιοματικοῦ προσώπου, ὡς ἀδούλωτον καὶ ἀκαταζήτητον, καὶ μηδενὶ μηδὲν ὀφείλον μέχρι καὶ ἐνὸς ὀβολοῦ, ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ διοικούμενον ὡς ἀδέσποτον, ὑπὸ μόνου τοῦ κατὰ καιροῦς ἡγουμένου, καὶ τῇ συνεργείᾳ τῶν σὺν ἐκείνῳ ἀσκουμένων ἱερῶν πατέρων, καὶ μοναχῶν, μηδενὸς ἄλλου κατ' οὐδένα τρόπον συγκοινωνούντος ἔξωθεν εἰς τὴν αὐτοῦ διοίκησιν, καὶ κυβέρνησιν» (Δ.Α. Ζακυθνοῦ, 'Ανέκδοτα πατριαρχικά ἔγγραφα, «Ἑλληνικά», Β', 1929, σ. 408 - 411). Μὲ τὸ πατριαρχικὸ σιγίλλιο τοῦ 1716 σταμάτησαν καὶ τὰ δεινὰ τοῦ μοναστηρίου ποῦ ἔπαθε κατὰ τὴν περίοδο τῶν Ἑνετῶν (1685 - 1715).

Ὁ Γρηγόριος, στὴν ἐκπαιδευτικὴ καὶ θρησκευτικὴ του προσπάθεια, κατὰ τὶς δύσκολες ἡμέρες ποῦ διέτρεχε ἡ Ὁρθοδοξία τῆς Κορινθίας, βοηθήθηκε καὶ ἀπ' τὸν πατριάρχη Χρύσανθο.

Ὁπίσθια ὄψις τοῦ ἀρχοντικοῦ τῶν Νοταράδων στὰ Τρίκαλα. Δίπλα τὸ ἀναγνωστήριον τοῦ Ἁγίου Γερασίμου.